

คำขวัญ: กลวิธีการรณรงค์บนพื้นฐาน ความต้องการของมนุษย์

ศรณีย์ สรรคบุรณารักษ์ *

ในโลกแห่งความก้าวหน้าทางการสื่อสารดังเช่นในปัจจุบัน ภาษานับเป็นสื่อกลางสำคัญที่สะท้อนให้เห็นภาพความเป็นไปที่เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์ เนื่องจากภาษาทำให้มนุษย์ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆ มากมาย ทั้งข้อมูลที่มีให้ความรู้โดยเสนอเรื่องราวข้อเท็จจริงในแง่มุมต่างๆ และข้อมูลที่มีจุดจรรโลงใจให้เกิดความรู้สึก และบรรยากาศที่ดี แต่ในขณะเดียวกันภาษาก็ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีอำนาจในการควบคุมการรับรู้ ความคิด ความเชื่อของคนในสังคม ภาษาจึงมักถูกบุคคลบางกลุ่มใช้เพื่อครอบงำ หรือกำหนดขอบเขตทางความคิดของคนในสังคมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การรณรงค์คือความพยายามของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ต้องการมีอิทธิพลเหนือปัจเจกบุคคล เหนือกลุ่มทางสังคม หรือแม้กระทั่งเหนือสังคมทั้งระบบ (กาญจนา แก้วเทพ และคณะ, ๒๕๔๓, น.๒๓๐) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคคลกระทำตาม หรือเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล หากพิจารณาจากความหมายและวัตถุประสงค์ของการรณรงค์แล้วจะเห็นได้ว่ามีลักษณะเช่นเดียวกันกับลักษณะของการโน้มน้าวใจซึ่งประกอบด้วย

๑. ผู้โน้มน้าวมีความตั้งใจที่จะมีอิทธิพลบางประการเหนือผู้ถูกโน้มน้าวใจ
๒. โดยปกติผู้ถูกโน้มน้าวใจจะมีทางเลือกมากกว่าหนึ่งทาง และผู้โน้มน้าวใจจะพยายามชักจูงผู้ถูกโน้มน้าวใจให้ยอมรับทางที่ตนเสนอ
๓. สิ่งที่ผู้โน้มน้าวใจต้องการคือการเปลี่ยนแปลง สร้าง หรือดำรงไว้ซึ่ง

* อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ความคิดเห็น ทศนคติ ค่านิยม ความเชื่อของผู้ถูกโน้มน้าวใจ ซึ่งจะส่งผลต่อปัจจัยอื่นอันได้แก่ อารมณ์ พฤติกรรม เป็นต้น

(อรวรรณ ปิรันธนีโอวาท, ๒๕๔๙, น. ๕)

การรณรงค์ถือเป็นรูปแบบการสื่อสารที่ต้องอาศัยการใช้เหตุผลของมนุษย์เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรมของบุคคลอื่น โดยหลีกเลี่ยงการบังคับขู่เข็ญ หากแต่เป็นการนำเสนอให้เห็นคุณค่า-ผลดีหากปฏิบัติตาม หรืออาจชี้ให้เห็นผลเสียหากไม่ปฏิบัติตาม การรณรงค์จะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ ฯลฯ ของผู้รับสาร บางครั้งแม้ไม่สามารถทำให้ผู้รับสารปฏิบัติตามได้ แต่ก็อาจมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านมโนทัศน์ได้บ้าง เช่น การรณรงค์ให้เห็นว่าสุรา และบุหรี่เป็นสิ่งเสพติด ควรจะหลีกเลี่ยง แม้จะไม่สามารถทำให้ผู้รับสารเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นไม่สูบบุหรี่ หรือไม่เสพสุราได้ในทันที แต่ก็อาจเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้รับสารให้เห็นว่าบุหรี่ และสุราเป็นสิ่งไม่ดีได้ เป็นต้น

หลักสำคัญที่สุดของการรณรงค์ก็คือ การทำให้ผู้รับสารเห็นว่า หากเชื่อหรือกระทำตามสิ่งที่ผู้รณรงค์นำเสนอแล้วจะได้รับผลที่ตอบสนองของความต้องการขั้นพื้นฐานของตน ซึ่ง เอ. เอช. มาสโลว์ (อรวรรณ ปิรันธนีโอวาท, ๒๕๔๙, น. ๒๔๐) ได้จำแนกความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ไว้ ๕ ชั้น เรียงลำดับจากความต้องการขั้นพื้นฐานที่เป็นสัญชาตญาณไปจนถึงความต้องการที่ได้จากการเข้าร่วมสังคมกับมนุษย์คนอื่น ๆ ได้แก่

๑. ความต้องการทางกาย (Physiological Needs) คือต้องการปัจจัย ๔
๒. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) คือต้องการความเป็นระบบระเบียบ และพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่คุ้นเคย หรือเป็นอันตราย
๓. ความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ (Belongingness and love Needs) เป็นความต้องการที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากการเข้าร่วมสังคม กล่าวคือมนุษย์ต้องการเป็นที่รักของครอบครัว ญาติ หรือมิตรสหาย และต้องการมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งในองค์กร หรือสถาบันที่ตนสังกัดอยู่
๔. ความต้องการการยกย่อง และยอมรับนับถือในสังคม (Esteem Needs) คือต้องการได้รับเกียรติจากบุคคลอื่น ต้องการให้คนอื่นตระหนักในคุณค่าของตน
๕. ความต้องการผลสำเร็จตามที่ตั้งใจ (Self-Actualization) คือความต้องการ

ตามอุดมคติที่จะเป็นอย่างไรที่ตนใฝ่ฝัน เช่น อยากเป็นแพทย์ อยากเป็นจิตรกรมีชื่อเสียง
อยากเป็นมหาเศรษฐี

จากนั้นจึงนำสู่ขั้นตอนต่อไปของการรณรงค์คือ กระบวนการในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ซึ่งประกอบไปด้วยการทำให้ผู้ถูกรณรงค์เกิดความสนใจ เข้าใจ
ยอมรับ จดจำ และปฏิบัติตามสิ่งที่นำเสนอตามลำดับ ซึ่งกระบวนการที่มีภาษา
เข้ามาเกี่ยวข้องก็คือ การทำให้ผู้รับสารเกิดความสนใจ และเข้าใจ โดยการทำให้เกิด
ความสนใจนั้น คือต้องทำให้ข้อมูลที่ต้องการนำเสนอดึงดูดความสนใจ โดยอาจใช้
ถ้อยคำ ภาษา และเนื้อความที่ตรงกับใจของผู้รับสาร แต่ต้องมีเหตุผล มีการให้
รายละเอียด ยกตัวอย่าง หรือเปรียบเทียบให้เห็นผลที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน ส่วนวิธีการ
ทำให้เกิดความเข้าใจนั้นควรใช้ข้อความที่เข้าใจง่าย น่าเชื่อถือ สอดคล้องกับ
ลักษณะของผู้รับสาร และไม่เร้าให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกปกป้องตนเอง หรือต่อต้าน
เช่น “ขับรถถูกกฎหมายช่วยลดอุบัติเหตุ” “สร้างความสัมพันธ์ในบ้านคือภูมิด้านทาน
ยาเสพติด” จึงอาจกล่าวได้ว่าภาษาที่ใช้ในการรณรงค์นั้นไม่ได้ต้องการเพียงให้ผู้รับสาร
คิดตามเท่านั้น แต่ต้องสามารถสัมผัสจิตใจให้รู้สึกตามได้อีกด้วย

คำขวัญในฐานะกลวิธีสำคัญในการรณรงค์

ด้วยเหตุที่เป้าหมายหลักของการรณรงค์คือการมีอิทธิพลเหนือกลุ่ม
ทางสังคมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การทำให้ข้อมูลในการรณรงค์มีลักษณะที่ดึงดูดใจ และ
น่าสนใจ จึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การรณรงค์ในเรื่องนั้นๆ เข้าถึง
กลุ่มเป้าหมาย และทำให้กลุ่มเป้าหมายเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือทัศนคติตามที่
ต้องการ ซึ่งกลวิธีสำคัญประการหนึ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนว่าปรากฏใช้
เป็นจำนวนมากในการรณรงค์ในสังคมไทยก็คือการใช้ “คำขวัญ” ดังนั้นการศึกษา
คำขวัญที่ปรากฏใช้ในการรณรงค์เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ในสังคมไทย จึงนับเป็นประเด็น
ที่น่าสนใจว่า คำขวัญเหล่านั้นจะแสดงให้เห็นความคิด ทัศนคติของคนในสังคม และ
ภาพของสังคมไทยในปัจจุบันอย่างไร

ในการศึกษาคำขวัญที่ใช้ในการรณรงค์นี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลคำขวัญตั้งแต่เดือน
เมษายน ๒๕๔๘ ถึงตุลาคม ๒๕๕๐ โดยเก็บเฉพาะคำขวัญที่เป็นการรณรงค์เกี่ยวกับ
เรื่องหนึ่งเรื่องใดจากป้ายรณรงค์ตามท้องถนน ทั้งป้ายประเภทถาวร และป้ายชั่วคราว
เช่น ป้ายผ้า เป็นต้น และการรณรงค์ผ่านสื่อโทรทัศน์ ได้แก่ สถานีวิทยุโทรทัศน์

ไทยทีวีสีช่อง ๓ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๕ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง ๗ สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง ๑๑ และสถานีโทรทัศน์ ITV ทั้งนี้คำขั้วญดังกล่าวจะต้องไม่เป็นคำขั้วญที่ใช้ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า หรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง เหตุที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะข้อมูลคำขั้วญที่ได้จากป้ายรณรงคตามท้องถนน และการรณรงคผ่านสื่อโทรทัศน์ก็เนื่องจากป้ายรณรงคตามท้องถนนนั้นเป็นสื่อที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายในวงกว้าง อีกทั้งมีความถี่ในการเห็นได้สูง ส่วนสื่อโทรทัศน์นั้นก็เป็นสื่อที่เข้าถึงกลุ่มผู้รับสารในวงกว้างด้วยเช่นกัน คำขั้วญที่ปรากฏในสื่อดังกล่าวจึงน่าจะเป็นคำขั้วญที่มุ่งรณรงคแก่ประชาชนทั่วไป มิได้จำกัดเพียงคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น

การขับเคลื่อนนโยบายรัฐด้วยคำขั้วญ

เหตุการณ์ในปัจจุบันที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม รัฐจะต้องกำหนดนโยบายเพื่อดูแลจัดการแก้ไขปัญหานั้นๆ และการที่จะทำให้นโยบายสัมฤทธิ์ผลได้ ส่วนหนึ่งต้องมาจากความร่วมมือของประชาชน กลยุทธ์หนึ่งที่รัฐใช้ในการดำเนินนโยบายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เมื่อต้องการความร่วมมือจากประชาชนก็คือ “การรณรงคด้วยการใช้คำขั้วญ” เนื่องจากคำขั้วญสามารถนำเสนอผ่านสื่อได้หลายช่องทาง ทำให้เมื่อประชาชนซึ่งเป็นผู้รับสารได้เห็น หรือได้ฟังข้อความเดิมซ้ำหลายๆ ครั้ง ก็จะทำให้จดจำจนขึ้นใจ และอาจนำไปสู่การมีพฤติกรรมตามที่ต้องการได้

จากการเก็บข้อมูลคำขั้วญจากป้ายรณรงคตามท้องถนน และการรณรงคผ่านสื่อโทรทัศน์ตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๔๘ ถึงตุลาคม ๒๕๕๐ พบคำขั้วญจำนวนทั้งสิ้น ๒๕๔ คำขั้วญ จำแนกตามเรื่องทีรณรงคได้ตามลำดับดังนี้

๑. การใช้รถใช้ถนน พบคำขั้วญจำนวนทั้งสิ้น ๙๒ คำขั้วญ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๒ ของข้อมูลคำขั้วญทั้งหมด อาทิ

การรณรงคเกี่ยวกับการรักษากฎจราจร เช่น

- ปฏิบัติตามกฎ ขับรถปลอดภัย
- ร่วมกันรักษากฎ ช่วยลดอุบัติเหตุ
- รักษาดิสกนิต ก่อนทำผิดกฎจราจร

การรณรงค์เกี่ยวกับพฤติกรรมการขับขี เช่น

ขับคะนองพินาศ ขับประมาทตาย
 แชนงทางโค้ง โลงอยู่ข้างหน้า
 ขับรถช้า ช้า นะพอ ลูกรออยู่ที่บ้าน
 ขับรถอารมณ์ดี ขับก็บีก็ปลอดภัย
 โปรดคาดเข็มขัดนิรภัย เพื่อความปลอดภัยของท่าน
 ไค้งคดเคี้ยว คิดจะเลี้ยวต้องระวัง
 ขับรถประมาท พลาดอาจถึงตาย
 ขับช้าไว้ภัย ขับไวไว้ชีวิต
 ขับเร็วผิดกฎ อนาคตอาจพิการ

การรณรงค์เกี่ยวกับสภาพของผู้ขับขี เช่น

เมาแล้วขับ ไม่ใช่แค่ปรับ ถูกจับคุมประพฤติ
 เมาแล้วขับ มีโทษปรับและจำ
 เมาไปรดอย่าขับ จะถูกจับฟ้องศาล
 ง่วงแล้วฝืนขับ ชีวิตอาจดับวูบ
 ง่วงไม่ขับ ชีวิตไม่ดับ
 เมาแล้วขับ หลับไม่ตื่น ไปฝันในยมโลก
 ง่วง เมา เราไม่ขับ นอนหลับให้พอเพียง

๒. ยาเสพติด พบคำขวัญจำนวนทั้งสิ้น ๗๘ คำขวัญ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๗ ของข้อมูลคำขวัญทั้งหมด อาทิ

การรณรงค์เกี่ยวกับยาเสพติดประเภทบุนหรี เช่น

เท่อย่างมีท่า ไม่พึ่งพานุหรี
 ไร้ควันบุนหรี สิ่งแวดล้อมดี ชีวิตสดใส
 ครอบครัวสุขสันต์ ปราศควันบุนหรี
 หยุดทำร้ายคนใกล้ขีด ด้วยควันพิษจากบุนหรี
 กำลังใจ เพื่อวันใหม่ไร้บุนหรี
 รักลูก เลิกบุนหรีเสียแต่วันนี้
 หยุดสูบบุนหรีวันนี้ หยุดฆ่าตัวตาย หยุดทำร้ายผู้อื่น

การรณรงค์เกี่ยวกับยาเสพติดประเภทสุรา เช่น

โตมาด้วยน้ำนม อย่าเสียคนเพราะน้ำเมา
 พระชาน์เล็กเมาแล้ว หันมากอดแม่เถอะครับ
 เงินเหลือบาน เพราะที่บ้านไม่กินเหล้า
 การดื่มสุรา เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และบั่นทอนสติสัมปชัญญะ
 ดื่มสุรา ทำให้ตับแข็ง และเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ
 ความสามารถในการตอบสนองจะต่ำลง ๔๐% ถ้าคุณดื่มเหล้า
 จะตายเพราะเมา อย่ากินเหล้าจนขาดสติ

การรณรงค์เกี่ยวกับยาเสพติดประเภทอื่นๆ

สร้างความสัมพันธ์ในบ้าน เพื่อด้านทานยาเสพติด
 พลังแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติด
 ไม่เผลอ ไม่แฉ่ว ยาเสพติดไม่ไผ่
 ค้ายาบ้า เหมือนฆ่าลูกหลาน
 รางวัลไอซ์ยา คือน้ำตาของนุภาพารี
 เสียเหงื่อให้กับกีฬา ดีกว่าเสียน้ำตาเพราะยาเสพติด
 อนาคตจะสดใส ไม่ใฝ่ใจยาเสพติด
 คนรุ่นใหม่ไม่สนใจยาเสพติด
 รักชาติ รักชีวิต อย่าเป็นมิตรกับยาเสพติด
 ปัญหาไม่มีทางแก้ อย่ายอมแพ้ยาเสพติด

๓. **พลังงานและสิ่งแวดล้อม** พบคำขวัญจำนวนทั้งสิ้น ๓๒ คำขวัญ คิดเป็น ร้อยละ ๑๒.๖ ของข้อมูลคำขวัญทั้งหมด อาทิ

การรณรงค์เกี่ยวกับน้ำมัน - ไฟฟ้า เช่น

ประหยัดน้ำมันเพื่อชาติ เพิ่มเงินบาทให้คุณ
 ปิดไฟทุกครั้งเมื่อไม่ใช้ จะช่วยประหยัดพลังงานได้
 หนึ่งดวง หนึ่งใจ ช่วยไทยประหยัดไฟฟ้า
 ใช้น้ำใช้ไฟอย่างรู้ค่า ชีวิตภายนอกหน้าไม่ขาดแคลน
 ประหยัดน้ำมัน ประหยัดไฟ ร่วมใจอนุรักษ์ทรัพยากร

การรณรงค์เกี่ยวกับพลังงานอื่นๆ เช่น

ไทยช่วยไทย ลดใช้พลังงาน

รวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย รวมน้ำใจประหยัดพลังงาน

อย่าเผาผลาญพลังงานอย่างสิ้นคิด วิกฤตจะเกิดบนแผ่นดินไทย

พลังงานจะหมดสิ้น ถ้าคิดใช้อย่างฟุ่มเฟือย

ร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่ออนาคตและโลกของเรา

การรณรงค์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่น

ปลูกต้นไม้วันละนิด ลดมลพิษให้ลูกหลาน

เผาป่าจยังคิด ผิดกฎหมาย ทำลายชาติ

ร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่ออนาคตและโลกของเรา

๔. ความสงบสุขในสังคม พบคำขวัญจำนวนทั้งสิ้น ๓๒ คำขวัญ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖ ของข้อมูลคำขวัญทั้งหมด อาทิ

การรณรงค์เกี่ยวกับความสามัคคี เช่น

ไทยเป็นไทย เพราะคนไทยร่วมใจสามัคคี

สมานฉันท์ สามัคคี ๔๐ ปี ทำดีเพื่อพ่อ

รู้จักรักและแบ่งปัน สร้างสมานฉันท์ให้สังคม

ไม่ว่าจะอยู่ภาคไหน เราคนไทยคือครอบครัวเดียวกัน

ไม่มีรักไหนยิ่งใหญ่เท่าคนไทยรักกัน

การรณรงค์เกี่ยวกับการทำความดี เช่น

ทำดี ลองทำดู แล้วจะรู้ว่าสุขใจ

ความดีทำได้ไม่ยาก แต่จะลำบากถ้าไม่เริ่มเสียแต่วันนี้

ทำดีเพื่อแผ่นดิน

ทำความดีทั้งกายและใจ เพื่อชาติไทยมั่นคง

คุณธรรมจะนำชาติไทย ให้ก้าวไกลอย่างยั่งยืน

๕. อื่นๆ พบคำขวัญจำนวนทั้งสิ้น ๒๐ คำขวัญ คิดเป็นร้อยละ ๗.๘ ของข้อมูลคำขวัญทั้งหมด อาทิ

การรณรงค์เกี่ยวกับความพอเพียง เช่น

พรุ่งนี้ต้องดีกว่า เมื่อรู้ค่าความพอเพียง
เป็นคนดี มีน้ำใจกับผู้อื่น ยืนอยู่บนความพอเพียง
ซื่อสัตย์ รักษาดี ผูกไมตรีรักษานามมิตร ดำรงชีวิตแบบพอเพียง

การรณรงค์เกี่ยวกับการลงประชามติ เช่น

อยากเป็นหนึ่งในหน้าประวัติศาสตร์ ต้องอย่าพลาดการลงประชามติ
ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมร่างรัฐธรรมนูญ
ต่อลมหายใจประชาธิปไตย ร่วมใจลงประชามติ
เพื่อประชาธิปไตย ชวนพ่อแม่ไปลงประชามติ
รักในหลวง รักประชาธิปไตย ต้องไปลงประชามติ

การรณรงค์เกี่ยวกับสุขภาพ เช่น

สุขภาพที่ดีเริ่มต้นที่ตัวคุณ
แค่ขยับ = ออกกำลังกาย

การรณรงค์เกี่ยวกับวัฒนธรรม เช่น

เคารพนบนอบผู้สูงอายุ คือมารยาทไทยที่น่าชื่นชม

หากพิจารณาจากข้อมูลจำนวนคำขวัญที่ใช้รณรงค์จะพบว่าประเด็นเรื่อง
การใช้รถใช้ถนน และยาเสพติดนั้นเป็นประเด็นที่มีการรณรงค์เป็นจำนวนมากกว่าเรื่อง
อื่นๆ โดยการรณรงค์เกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนนั้น ผู้วิจัยพบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ -
๒๕๕๐ มีการรณรงค์ในเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเทศกาล
สำคัญเช่น ปีใหม่ สงกรานต์ ยิ่งพบว่าปริมาณการรณรงค์จะเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้
ชัดเจน ซึ่งให้เห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับอุบัติเหตุการจราจรยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญ และ
เกิดเป็นจำนวนมากในสังคมไทย

ประเด็นที่น่าสนใจในการรณรงค์เกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนนั้น ผู้วิจัยพบว่ามี
คำขวัญจำนวนหนึ่งซึ่งเป็นลักษณะการรณรงค์โดยชี้ให้เห็นความผิดตามกฎหมาย
ที่จะได้รับหากขับรถในอาการมึนเมา แต่เป็นลักษณะการลงโทษที่แตกต่างออกไป
จากการปรับหรือจับกุม ได้แก่

ไวน์ขวดละแสน เปลี่ยนผู้บริหารให้เป็นคนใบเถา เป็นอาสาจราจร หนึ่งใน
งานบริการสังคมของผู้ที่เมาแล้วขับ

ศุภร์มา เสาร์นอน อาทิตย์ถอน จันทร์ลา ไปหาสี่ถนน เป็นอาจารย์
หนึ่งในงานบริการสังคมของผู้ที่เมาแล้วขับ

เมาแล้วขับ จับใช้หัวโกรน เป็นอาสาสมัครกู้ภัยเก็บศพ หนึ่งในงานบริการ
สังคมของผู้ที่เมาแล้วขับ

ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรม และการปฏิรูปกฎหมายที่รัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ว่า “ปรับปรุงระบบและวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำ ความผิดให้มีความหลากหลายมีประสิทธิภาพในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด” (“นโยบายรัฐบาล”, ออนไลน์, ๒๕๕๐)

การรณรงค์ในประเด็นเกี่ยวกับยาเสพติดก็เป็นประเด็นที่พบการรณรงค์เป็นจำนวนมากเช่นกัน แม้ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๘ - ๒๕๕๐ จะเป็นช่วงคาบเกี่ยวระหว่างรัฐบาลของพ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรและรัฐบาลของพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ แต่ก็ยังคงมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากพิจารณานโยบายของทั้งสองรัฐบาลก็จะพบว่าการมุ่งแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายที่ทั้งสองรัฐบาลให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในช่วงรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรนั้นพบว่ามีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นจำนวนมากอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ที่แถลงต่อรัฐสภาในวันพุธที่ ๓๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ว่า “รัฐบาลจะดำเนินการต่อเนื่องอย่างจริงจังที่จะปราบปรามผู้มีอิทธิพลและยาเสพติดให้หมดไปจากสังคมไทย โดยยังคงยึดหลักการ ‘ผู้เสพคือผู้ป่วยที่ต้องได้รับการรักษา ส่วนผู้ค้าคือผู้ที่ต้องได้รับโทษตามกระบวนการยุติธรรม’ โดยการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนควบคู่กับมาตรการปราบปรามทางกฎหมาย” (“นโยบายรัฐบาล”, ออนไลน์, ๒๕๕๐)

อีกทั้งในประเด็นการรณรงค์เกี่ยวกับพลังงานและสิ่งแวดล้อมนั้นก็ชี้ให้เห็นถึงสถานะการขึ้นราคาน้ำมันในตลาดโลก ซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของไทย ตลอดจนภาวะภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นจากการทำลายสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ ทำให้ต้องรณรงค์เพื่อให้นคนในสังคมเข้าใจปัญหาและช่วยกันลดปัญหาดังกล่าว

ส่วนการรณรงค์เกี่ยวกับความสงบสุขในสังคมนั้น พบว่ามีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจนในช่วงหลังจากการยึดอำนาจการบริหารราชการแผ่นดินจากรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร โดย “คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในระบบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ซึ่งน่าจะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทย ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวประสบกับวิกฤตการณ์ความขัดแย้งในหมู่ประชาชน มีการแบ่งพรรคแบ่งฝ่ายที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น จึงต้องมีกระบวนการคืนในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากต้องการให้คนในสังคมประพัตติมีคุณธรรม ตลอดจนเพื่อสร้างความสมานฉันท์สามัคคี ให้เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งนับว่าสอดคล้องกับนโยบายด้านสังคมที่รัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ว่า

รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมเข้มแข็ง ที่คนในชาติอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน อย่างสมานฉันท์บนพื้นฐานของคุณธรรม โดยมีนโยบายดังนี้

๓.๑ ส่งเสริมความรัก ความสามัคคี ความสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้เกิดความร่วมมือกันในการกอบกู้และฟื้นฟูประเทศชาติในทุกด้าน โดยการสรุปบทเรียนจากปัญหาความแตกแยกไร้ความสามัคคีและความล้มเหลวในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาดังกล่าวในอดีต แล้วนำมาปรับความเข้าใจของประชาชน สร้างกระบวนการแก้ไขปัญหาที่เน้นความสมานฉันท์ของคนในชาติ พร้อมทั้งส่งเสริมการเผยแพร่ตัวอย่างของความร่วมมือที่ดี และมีความสุขของทุกชุมชนอย่างต่อเนื่อง

๓.๒ จัดทำแผนปฏิรูปสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างสมานฉันท์ บนพื้นฐานคุณธรรมร่วมกับภาคประชาชน ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ ภาคสื่อมวลชน และสถาบันศาสนา เพื่อสร้างสังคมไทยที่ไม่ทอดทิ้งกัน สังคมที่ชุมชนท้องถิ่น และประชาสังคมเข้มแข็ง สังคมคุณธรรม และสังคมประชาธิปไตย

๓.๓ เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาของประชาชนให้กว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ เสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีชีวิตประชาธิปไตย พัฒนาคณะโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และสถาบันการศึกษา การจัดการศึกษาจะเน้นการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่ สถานศึกษาและท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชน และภาคเอกชน เพื่อให้การศึกษาสร้างคนและสร้างความรู้สู่สังคมคุณธรรม คุณภาพ สมรรถภาพ และประสิทธิภาพ

(“นโยบายรัฐบาล”, ออนไลน์, ๒๕๕๐)

นอกจากนี้ในกลุ่มของคำขวัญอื่นๆ นั้น พบการรณรงค์ในประเด็นที่น่าสนใจหลายประเด็น เช่น ความพอเพียง การลงประชามติ เป็นต้น ซึ่งประเด็นต่างๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นการรณรงค์ที่สอดคล้องกับสภาวะการณ์ในสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือในประเด็นความพอเพียงนั้นพบว่าเริ่มมีการรณรงค์ในช่วงเกิดวิกฤตเศรษฐกิจที่ทำให้คนจำนวนมากประสบปัญหาหนี้สินและล้มละลาย จึงมีการรื้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นหลักการตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปฏิบัติ และยังเป็นนโยบายหลักที่รัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ยึดถือเป็นแนวนโยบายเศรษฐกิจของชาติอีกด้วย

๒. นโยบายเศรษฐกิจ

นโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือการใช้หลักคุณธรรมกับการพัฒนาเศรษฐกิจในระบบตลาดเสรี เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งเปรียบเสมือนรากแก้วของประเทศ เศรษฐกิจระบบตลาด และเศรษฐกิจส่วนรวมให้มีส่วนร่วมในการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ภายใต้กรอบความยั่งยืน และความพอดี โดยเน้นให้ภาคเอกชนมีบทบาทนำและผนึกกำลังร่วมกับภาครัฐ และภาคประชาสังคม เพิ่มความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจทั้งสามภาคดังกล่าว

(นโยบายรัฐบาล, ออนไลน์, ๒๕๕๐)

ส่วนประเด็นการรณรงค์เกี่ยวกับการลงประชามตินั้นเกิดขึ้นในช่วงเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่รัฐบาลจัดทำร่างรัฐธรรมนูญใหม่เสร็จสิ้นและต้องการให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวเหมาะสมที่จะใช้หรือไม่ซึ่งตรงกับนโยบายการปฏิรูปการเมืองการปกครองและการบริหารของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ว่า

๑. นโยบายการปฏิรูปการเมือง การปกครอง และการบริหาร

การเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปโดยราบรื่น สะท้อนความต้องการของประชาชน แต่สถานการณ์ทางการเมือง และการบริหารในช่วงเวลาที่ผ่านมา เกิดวิกฤตในศรัทธาของประชาชน ดังนั้น เพื่อแก้ไขวิกฤตทางการเมืองและการบริหาร รัฐบาลจึงกำหนดนโยบาย ดังนี้

๑.๑ สนับสนุนการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับถาวร เพื่อการปฏิรูปการเมือง โดยเน้นความสำคัญที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญในทุกระดับ

(นโยบายรัฐบาล, ออนไลน์, ๒๕๕๐)

จากการศึกษาลักษณะเรื่องที่รณรงค์ผ่านคำขวัญนั้น ทำให้เห็นได้ว่า นอกจากคำขวัญในการรณรงค์จะเป็นบันทึกเรื่องราวเหตุการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้ว ยังแสดงถึงความพยายามในการแก้ไขปัญหารัฐ โดยใช้คำขวัญเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนนโยบายให้บรรลุผลสำเร็จด้วยการโน้มน้าวใจให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และร่วมกันแก้ไขเพื่อจัดปัญหาต่างๆ ให้หมดไปอีกด้วย

การโน้มน้าวใจในคำขวัญ: กลยุทธ์สู่ผลสัมฤทธิ์ในการรณรงค์

ด้วยเหตุที่การรณรงค์ได้เป็นการสื่อสารที่จำกัดระหว่างบุคคล ๒ คนหรือกลุ่มบุคคลเพียงไม่กี่คน หากแต่เป็นการสื่อสารที่มุ่งให้เกิดผลกระทบต่อความคิดของคนจำนวนมากในสังคมด้วย ผลสัมฤทธิ์ในการรณรงค์จึงต้องอาศัยวิธีการ หรือกลวิธีที่จะสื่อเนื้อหาหรือเรื่องราวที่ต้องการรณรงค์ให้ “โดนใจ” ผู้รับสารมากที่สุด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลคำขวัญที่ใช้ในการรณรงค์พบว่ามีการใช้กลวิธีที่สำคัญ ๔ กลวิธี ได้แก่

๑. กลวิธีรณรงค์ด้วยการบอกวิธีการปฏิบัติ
๒. กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างบุคคลหรือสถาบัน
๓. กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างความเป็นพวกพ้อง
๔. กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในเรื่อง

ที่รณรงค์

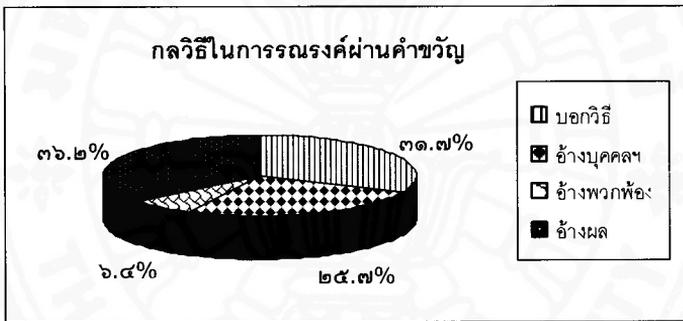
และเพื่อให้เห็นภาพการใช้กลวิธีการรณรงค์ผ่านคำขวัญที่ชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการนับจำนวนกลวิธีและคำนวณเป็นค่าร้อยละเพื่อเปรียบเทียบระหว่างเรื่องที่รณรงค์แต่ละเรื่อง โดยการนับนั้นจะนับตามจำนวนครั้งที่ปรากฏการใช้กลวิธี เนื่องจากบางคำขวัญมีการใช้กลวิธีมากกว่า ๑ กลวิธี อาทิ “วันนี้ พรุ่งนี้ หรือวันไหน เลิกสูบบุหรี่” คำขวัญดังกล่าวผู้วิจัยจะนับเป็นการปรากฏของกลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างบุคคลหรือสถาบัน ซึ่งก็คือผู้รับสาร จำนวน ๑ ครั้ง และเป็นกลวิธีการรณรงค์ด้วยการอ้างผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในเรื่องที่รณรงค์ คือความสำเร็จหรือชัยชนะ จำนวน ๑ ครั้ง เป็นต้น เมื่อนับจำนวนกลวิธีการรณรงค์ผ่านคำขวัญแล้วพบว่าปรากฏกลวิธีจำนวนทั้งสิ้น ๒๖๕ ครั้ง เรียงลำดับได้ดังนี้

๑. กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในเรื่องที่รณรงค์ปรากฏจำนวน ๔๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๒ ของจำนวนกลวิธีที่ปรากฏทั้งหมด

๒. กลวิธีรณรงค์ด้วยการบอกวิธีการปฏิบัติปรากฏจำนวน ๔๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๗ ของจำนวนกลวิธีที่ปรากฏทั้งหมด

๓. กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างบุคคลหรือสถาบันปรากฏจำนวน ๖๘ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗ ของจำนวนกลวิธีที่ปรากฏทั้งหมด

๔. กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างความเป็นพวกพ้องปรากฏจำนวน ๑๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๖.๔ ของจำนวนกลวิธีที่ปรากฏทั้งหมด

แผนภูมิที่ ๑ กลวิธีการรณรงค์ผ่านคำขวัญ

เมื่อพิจารณาการรณรงค์โดยจำแนกตามลักษณะเรื่องที่รณรงค์แล้ว ปรากฏผลดังนี้

๑. การใช้รถใช้ถนน ปรากฏจำนวนการรณรงค์จำนวน ๔๔ ครั้ง ประกอบด้วย กลวิธีรณรงค์ด้วยการบอกวิธีการปฏิบัติ จำนวน ๒๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๗ ของจำนวนการรณรงค์ที่พบในการรณรงค์เรื่องนั้นทั้งหมด เช่น

ทุกครั้งที่เริ่มสตาร์ทมอเตอร์ไซด์ อย่าลืมสวมหมวกนิรภัยให้ตัวคุณเอง
 เมาอย่าขับ หลับอย่าไป ไม่แนใจอย่าแข่ง
 เวลาขับอย่าเพลิน เวลาเดินอย่าประมาท
 ง่วงอย่าฝืนขับ จอดจับหลับก่อนขับต่อ
 ปฏิบัติตามกฎหมาย มีน้ำใจ ให้อภัย
 ขับรดงดอย่าบ้า ดื่มสุราอย่าขับรด

ไมโทร ไม่รับ ขณะขับรถ

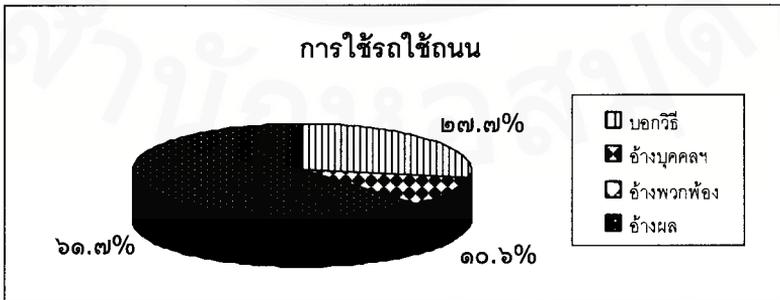
กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างบุคคลหรือสถาบัน จำนวน ๑๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๖ ของจำนวนการปรากฏกลวิธีที่พบในการรณรงค์เรื่องนี้ทั้งหมด เช่น

- หัวใจลูกสลาย พ่อหลับในขับไม่ถึงบ้าน
- พ่อจ๋าอย่าหลับใน หนูทอดไซโรพ้อซิม
- อุบัติเหตุเป็นเรื่องใกล้ตัว อย่าให้เกิดกับครอบครัวคุณ
- หยุดคิดสักนิด เมื่อติดไฟแดง ขับรถเร็วไปทำไม คนที่รักและห่วงใยคอยท่านอยู่ที่บ้าน

กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในเรื่องที่รณรงค์ จำนวน ๕๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๗ ของจำนวนการปรากฏกลวิธีที่พบในการรณรงค์เรื่องนี้ทั้งหมด เช่น

- เมาแล้วขับ ถูกจับแน่
- ขับรถถูกกฎ ช่วยลดอุบัติเหตุ
- ง่วงแล้วต้องจอด ชีวิตรอดปลอดภัย
- เมาไม่ขับ กลับบ้านปลอดภัย
- จน เครียด กินเหล้า ขับ ถูกจับแน่
- ขับรถมีน้ำใจ ทั้งปลอดภัยและมีความสุข
- ขับเร็วผิดกฎ อนาคตอาจพิการ

ส่วนกลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างความเป็นพวกพ้องนั้น ไม่ปรากฏว่ามีการใช้กลวิธีดังกล่าวในการรณรงค์เรื่องนี้

แผนภูมิที่ ๒ กลวิธีรณรงค์เรื่องการใช้รถใช้ถนน

จากจำนวนกลวิธีในการรณรงค์เกี่ยวกับเรื่องการใช้รถใช้ถนนนั้นจะเห็นได้ว่า กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในเรื่องที่รณรงค์มีจำนวนมากเกินกว่าครึ่งของจำนวนทั้งหมด โดยผลที่มีการอ้างในคำขวัญมากที่สุดคือผลทางด้านความปลอดภัย เช่น “ขับรถตามกำหนด ช่วยลดอุบัติเหตุ” “ขับกะนองพิณาศ ขับประมาทตาย” “รักษากฎจราจร ดีกว่านอนโรงพยาบาล” นอกจากนี้ยังมีการอ้างผลทางกฎหมาย เช่น “เมาไปรดอย่าขับ จะถูกจับฟ้องศาล” “เมาแล้วขับมีโทษปรับและจำ” ผลทางด้านความสุข เช่น “มีน้ำใจในการขับขี่ทุกชีวิตจะสุขสันต์” เป็นต้น

๒. ยาเสพติด ปรากฏจำนวนกลวิธีรณรงค์จำนวนทั้งสิ้น ๘๔ ครั้ง ประกอบด้วย กลวิธีรณรงค์ด้วยการบอกวิธีการปฏิบัติ จำนวน ๒๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔ ของจำนวนการปรากฏกลวิธีที่พบในการรณรงค์เรื่องนี้ทั้งหมด เช่น

สร้างความสัมพันธ์ในบ้าน คือภูมิต้านทานยาเสพติด
ไม่เผลอ ไม่แฉ่ว ยาเสพติดไม่เผลอ
รวมใจเป็นพลัง สร้างสรรค์สิ่งที่ดี หลีกหนียาเสพติด
เล่นกีฬา ใฝ่ศึกษา ไม่พึ่งพายาเสพติด
ดนตรี กีฬา ศิลปะ ชนยาเสพติด
คบคนดีเป็นนิสัย รวมใจเป็นพลัง สร้างสรรค์สิ่งดี หลีกหนียาเสพติด

กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างบุคคลหรือสถาบัน จำนวน ๓๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๙ ของจำนวนการปรากฏกลวิธีที่พบในการรณรงค์เรื่องนี้ทั้งหมด เช่น

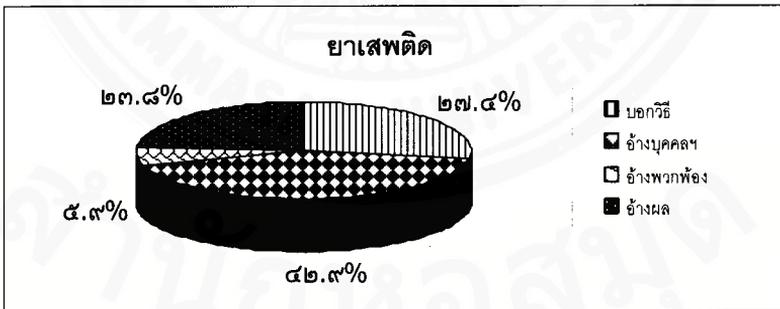
ยาเสพติดคือพิษร้าย มหันตภัยทำลายชาติ
รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด
สังคมปลอดภัย คนไทยไม่ติดยา
รางวัลไอซ์ยา คือน้ำตาของบุพการี
ยาเสพติดเป็นภัยต่อชีวิต เป็นพิษต่อสังคม
ยาบ้าทำลายสังคมไทย เหี่ยวต่อไปอาจเป็นคุณ
รักชาติ รักชีวิต อย่าเป็นมิตรกับยาเสพติด

กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างความเป็นพวกพ้อง จำนวน ๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๕.๙ ของจำนวนการปรากฏกลวิธีที่พบในการรณรงค์เรื่องนี้ทั้งหมด เช่น

คนกรุงเทพฯ ไม่เสพยา
 คนรุ่นใหม่ไม่สนใจยาเสพติด
 เด็กรุ่นใหม่ ไม่ใส่ใจยาเสพติด

กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในเรื่องที่รณรงค์ จำนวน ๒๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๘ ของจำนวนการปรากฏกลวิธีที่พบในการรณรงค์เรื่องนี้ทั้งหมด เช่น

รักชีวิตอย่าคิดติดยา รักความก้าวหน้าอย่าพึ่งพายาเสพติด
 สังคมไทยจะปลอดภัย ถ้าคนไทยเฝ้าระวัง ยาเสพติดจะไม่วนกลับมา
 อนาคตจะสดใส ไม่ใส่ใจยาเสพติด
 ยาเสพติดไม่ใช่มิตร ทำลายชีวิตและอนาคต
 ยาเสพติด คนเสพตาย คนขายติดคุก
 เสพก็ตาย ขายก็ตาย ถ้าทำลายคือยาเสพติด
 บุหรี่...จะตัดต้องตัดให้ขาด เพื่อโอกาสในวันที่ดี
 ต้มสุรา อาจทำให้ขาดสติ และเสียชีวิตได้
 การต้มสุรา เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และบั่นทอนสติสัมปชัญญะ
 ต้มสุรา ทำให้ดับแข็ง และเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ
 เงินเหลือบาน เพราะที่บ้านไม่กินเหล้า

แผนภูมิที่ ๓ กลวิธีรณรงค์เรื่องยาเสพติด

จากจำนวนกลวิธีในการรณรงค์เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดจะเห็นได้ว่ากลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างบุคคลหรือสถาบันมีจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมด โดยบุคคลหรือสถาบันที่ใช้ในการอ้างมากที่สุด คือ ครอบครัว เช่น “ค้ายาบ้าเหมือนฆ่า

ลูกหลาน” “รักครอบครัวไม่พึ่งพายาเสพติด” นอกจากนี้ยังมีการอ้างศาสนา เช่น “งดเหล้าเข้าพรรษา” “พรรษานี้ได้ฤกษ์ดี เลิกเสียที่คนชี้เมา” ชาติ เช่น “ยาเสพติด พิษร้ายทำลายชาติ” “ค้ายาเสพติดถือว่าทรยศชาติ” สังคม เช่น “สังคมปลอดภัย คนไทยไม่ติดยา” อ้างชาติ - ศาสนา - พระมหากษัตริย์ เช่น “รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ร่วมใจจัดสิ้นยาเสพติด” เป็นต้น

๓. **เรื่องพลังงานและสิ่งแวดล้อม** ปรากฏจำนวนกลวิธีรณรงค์จำนวนทั้งสิ้น ๓๑ ครั้ง ประกอบด้วย

กลวิธีรณรงค์ด้วยการบอกวิธีการปฏิบัติ จำนวน ๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๙ ของจำนวนการปรากฏกลวิธีที่พบในการรณรงค์เรื่องนี้ทั้งหมด เช่น

น้ำมันราคาแพง เก็บรถส่วนตัวไว้ที่บ้าน ใช้รถเมล์เดินทาง ช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย
 ขับรถกระชากเครื่องยนต์ สิ้นเปลืองพลังงานโดยไม่รู้ตัว
 ใช้พลังงานอย่างรู้คุณค่า ปิดไฟฟ้าเมื่อไม่ได้ใช้
 ปิดไฟทุกครั้งเมื่อไม่ใช้ จะช่วยประหยัดพลังงานได้
 ใช้พลังงานอย่างรู้ค่า ปิดไฟฟ้าทุกครั้งหลังใช้งาน
 ประหยัดน้ำมัน ประหยัดไฟ ร่วมใจอนุรักษ์ทรัพยากร

กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างบุคคลหรือสถาบัน จำนวน ๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖ ของจำนวนการปรากฏกลวิธีที่พบในการรณรงค์เรื่องนี้ทั้งหมด เช่น

ร่วมใจช่วยชาติ ช่วยรัฐ ประหยัดพลังงาน
 รักพ่อ ใช้พลังงานอย่างพอเพียง
 พลังไทยเพื่อไทย ร่วมใจลดใช้พลังงาน
 ประหยัดน้ำมันเพื่อชาติ เพิ่มเงินบาทให้คุณ
 น้ำมันแพง ลดการใช้ ช่วยชาติได้มหาศาล
 ปลูกต้นไม้วันละนิด ลดมลพิษให้ลูกหลาน
 ร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่ออนาคตและโลกของเรา

กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างความเป็นพวกพ้อง จำนวน ๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔ ของจำนวนการปรากฏกลวิธีที่พบในการรณรงค์เรื่องนี้ทั้งหมด เช่น

ไทยช่วยไทย ลดใช้พลังงาน
 ถึงเวลารวมใจ คนไทยลดใช้พลังงาน
 รวมพลังชาวไทย ร่วมใจลดใช้พลังงาน

รวมพลังไทย ลดใช้พลังงาน
 รวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย รวมน้ำใจประหยัดพลังงาน
 ๖๐ ล้านไทยลดใช้พลังงาน

กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในเรื่องที่รณรงค์ จำนวน ๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๙ ของจำนวนการปรากฏกลวิธีที่พบในการรณรงค์เรื่องนี้ทั้งหมด เช่น

มีเท่าไรก็ใช้หมด รู้จักใช้นาคตก็ยังมี
 ไทยเป็นไท ลดใช้พลังงาน
 น้ำมันแพง งดการใช้ ประหยัดไว้ไม่เสียดุลย์
 ใช้น้ำใช้ไฟอย่างรู้ค่า ชีวิตภายนอกไม่ขาดแคลน
 เผาป่าจยังคิด ผิดกฎหมาย ทำลายชาติ
 กรุงเทพฯจะเป็นระเบียบ หากไม่เอาเปรียบกับสังคม

แผนภูมิที่ ๔ กลวิธีรณรงค์เรื่องพลังงานและสิ่งแวดล้อม

เมื่อพิจารณากลวิธีที่ใช้ในการรณรงค์เรื่องพลังงานและสิ่งแวดล้อมแล้วพบว่ามีการใช้กลวิธีรณรงค์ด้วยการบอกวิธีการปฏิบัติ และกลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในเรื่องที่รณรงค์มากที่สุดเป็นจำนวนเท่ากัน โดยกลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในเรื่องที่รณรงค์นั้นมีการอ้างผลด้านความมั่นคงในการดำรงชีวิต เช่น “มีเท่าไรก็ใช้หมด รู้จักใช้นาคตก็ยังมี” ผลด้านเศรษฐกิจ เช่น “น้ำมันแพง งดการใช้ ประหยัดไว้ไม่เสียดุลย์” ผลด้านกฎหมาย เช่น “เผาป่าจยังคิด ผิดกฎหมาย ทำลายชาติ” เป็นต้น

๔. เรื่องความสงบสุขในสังคม ปราบฏจำนวนกลวิธีรณรงค์จำนวนทั้งสิ้น ๓๕ ครั้ง ประกอบด้วย

กลวิธีรณรงค์ด้วยการบอกวิธีการปฏิบัติ จำนวน ๑๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๖ ของจำนวนการปรากฏกลวิธีที่พบในการรณรงค์เรื่องนี้ทั้งหมด เช่น

ความดีทำได้ไม่ยาก แต่จะลำบากถ้าไม่เริ่มเสียแต่วันนี้

๑ คน ๑ สัจจะ ทำดีได้ไม่ต้องเดี๋ยว

ประพฤติดี มีปัญญา พัฒนาจิตใจ

จงทำดี อย่าดีแต่ทำ

ล้านคำพูด ไม่เท่าหนึ่งมือทำ

แสดงความรักต่อพ่อแม่ ปณินิบัติด้วยความกตัญญู

กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างบุคคลหรือสถาบัน จำนวน ๑๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๔๐ ของจำนวนการปรากฏกลวิธีที่พบในการรณรงค์เรื่องนี้ทั้งหมด เช่น

ภูมิใจที่เกิดเป็นคนไทย รักและสามัคคีกันไว้เพื่อชาติไทยของเรา

ทำความดีทั้งกายและใจ เพื่อชาติไทยมั่นคง

คุณธรรมจะนำชาติไทย ให้ก้าวไกลอย่างยั่งยืน

มีคุณธรรมนำใจคือแสงไฟนำสังคม

กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างความเป็นพวกพ้อง จำนวน ๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๔ ของจำนวนการปรากฏกลวิธีที่พบในการรณรงค์เรื่องนี้ทั้งหมด เช่น

ไม่ว่าจะอยู่ภาคไหน เราคนไทยคือครอบครัวเดียวกัน

ไม่มีรักไหนยิ่งใหญ่เท่าคนไทยรักกัน

กตัญญูและมีน้ำใจ คือคุณธรรมประจำใจของเยาวชน

กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในเรื่องที่รณรงค์ จำนวน ๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของจำนวนการปรากฏกลวิธีที่พบในการรณรงค์เรื่องนี้ทั้งหมด เช่น

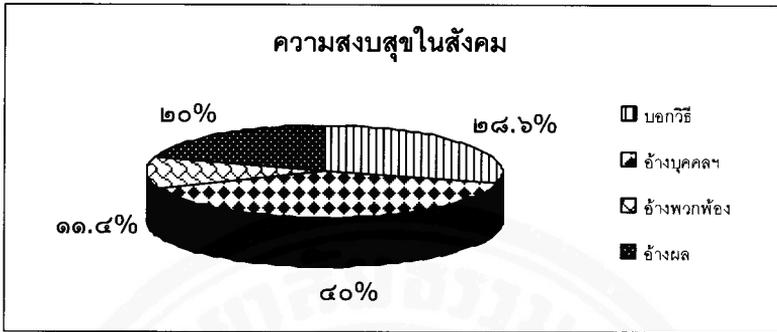
ความรัก ความสามัคคี สองสิ่งนี้จะทำให้เราอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

สังคมไทยจะเป็นสุข ถ้าทุกคนมีคุณธรรม และความสามัคคี

สันติธรรมปลอดทุกข์ สันติสุขปลอดภัย

มีคุณธรรมและน้ำใจจะช่วยทำให้สังคมไทยน่าอยู่

ทำความดีทั้งกายและใจ เพื่อชาติไทยมั่นคง

แผนภูมิที่ ๕ กลวิธีรณรงค์เรื่องความสงบสุขในสังคม

จากจำนวนกลวิธีที่ใช้ในการรณรงค์ที่ปรากฏ จะเห็นได้ว่าการรณรงค์เรื่องความสงบสุขในสังคมนั้นใช้กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ่างบุคคลหรือสถาบันเกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนที่ปรากฏทั้งหมด โดยเป็นการอ่างสถาบันชาติมากที่สุด เช่น “ภูมิใจที่เกิดมาเป็นคนไทย ต้องรักกันไว้เพื่อชาติไทยของเรา” “ทำดีเพื่อแผ่นดิน” “คุณธรรมจะนำชาติไทย ให้ก้าวไกลอย่างยั่งยืน” นอกจากนี้ยังปรากฏการอ่างสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น “สมานฉันท์ สามัคคี ๘๐ ปี ทำดีเพื่อพ่อ” อ่างสังคม เช่น “รู้จักรักและแบ่งปัน สร้างสมานฉันท์ให้สังคม” เป็นต้น

๕. เรื่องอื่นๆ ปรากฏจำนวนกลวิธีรณรงค์จำนวนทั้งสิ้น ๒๑ ครั้ง ประกอบด้วยกลวิธีรณรงค์ด้วยการบอกวิธีปฏิบัติ จำนวน ๑๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๒ ของจำนวนการปรากฏกลวิธีที่พบในการรณรงค์เรื่องนี้ทั้งหมด เช่น

- ขยันหา รักษาดี ผูกมิตรรักภักดีมิตร ดำรงชีวิตแบบพอเพียง
- วัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งมีค่า ช่วยกันรักษาให้คงอยู่ตลอดไป
- เคารพขนบอบผู้สูงอายุ คือมารยาทไทยที่น่าชื่นชม
- ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมร่างรัฐธรรมนูญ
- สุขภาพที่ดีเริ่มต้นที่ตัวคุณ
- แค่ขยับ = ออกกำลังกาย
- ไม่มีความสำเร็จได้มาง่าย ๆ ถ้าปราศจากความพยายาม

กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างบุคคลหรือสถาบัน จำนวน ๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๔.๘ ของจำนวนการปรากฏกลวิธีที่พบในการรณรงค์เรื่องนี้ทั้งหมด ได้แก่

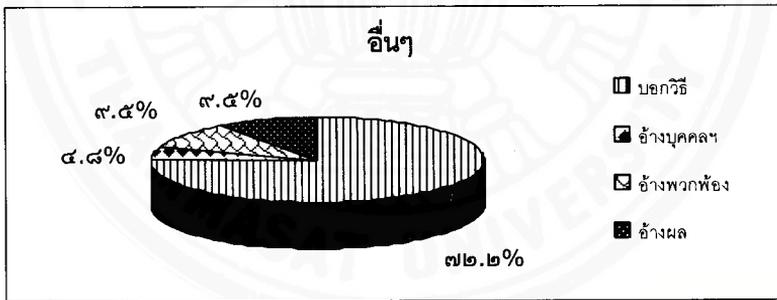
รักในหลวง รักประชาธิปไตย ต้องไปลงประชามติ

กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างความเป็นพวกพ้อง จำนวน ๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๙.๕ ของจำนวนการปรากฏกลวิธีที่พบในการรณรงค์เรื่องนี้ทั้งหมด ได้แก่

อยากเป็นหนึ่งในหน้าประวัติศาสตร์ ต้องอย่าพลาดการลงประชามติ
รู้จักใช้ รู้จักเก็บ คนกรุงเทพฯ มีชีวิตมันง

กลวิธีรณรงค์ด้วยการอ้างผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในเรื่องที่รณรงค์ จำนวน ๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๙.๕ ของจำนวนการปรากฏกลวิธีที่พบในการรณรงค์เรื่องนี้ทั้งหมด ได้แก่

ต่อลมหายใจประชาธิปไตย ร่วมใจลงประชามติ
เพื่อประชาธิปไตย ขอนพ่อแม่ไปลงประชามติ

แผนภูมิที่ ๖ กลวิธีรณรงค์เรื่องอื่นๆ

เมื่อพิจารณากลวิธีที่ใช้รณรงค์ในกลุ่มนี้พบว่าปรากฏการใช้กลวิธีรณรงค์ด้วยการบอกวิธีการปฏิบัติ มากที่สุด เช่น “เป็นคนดี มีน้ำใจกับผู้อื่น ยืนอยู่บนความพอเพียง” “เคารพขนบอบผู้สูงวัย คือมารยาทไทยที่น่าชื่นชม” “รอยยิ้ม และคำพูดที่ดี คือการผูกไมตรีที่ไม่ต้องลงทุน”

เมื่อนำข้อมูลกลวิธีที่ใช้รณรงค์เรื่องต่างๆ มาเปรียบเทียบกันจะสามารถแสดงได้ดังตารางที่ ๑

เรื่อง \ กลวิธี	บอกวิธี	อ้างบุคคลฯ	อ้างพวกพ้อง	อ้างผล
การใช้รถใช้ถนน	๒๗.๗%	๑๐.๖%	๐%	๖๑.๗%
ยาเสพติด	๒๗.๔%	๔๒.๙%	๕.๙%	๒๓.๘%
พลังงานและสิ่งแวดล้อม	๒๙%	๒๒.๖%	๑๙.๔%	๒๙%
ความสงบสุขในสังคม	๒๘.๖%	๔๐%	๑๑.๔%	๒๐%
อื่นๆ	๗๒.๒%	๔.๘%	๙.๕%	๙.๕%

ตารางที่ ๑ เปรียบเทียบกลวิธีรณรงค์ที่ปรากฏในคำขวัญ

จากตารางจะเห็นได้ว่าการรณรงค์เรื่องการใช้รถใช้ถนนนั้น ใช้กลวิธีการอ้างผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในเรื่องที่รณรงค์มากที่สุด การรณรงค์เรื่องยาเสพติด ใช้กลวิธีการอ้างบุคคลหรือสถาบันมากที่สุด การรณรงค์เรื่องพลังงานและสิ่งแวดล้อม ใช้กลวิธีการบอกวิธีการปฏิบัติ และการอ้างผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในเรื่องที่รณรงค์มากที่สุด การรณรงค์เรื่องความสงบสุขในสังคม ใช้กลวิธีการอ้างบุคคลหรือสถาบันมากที่สุด ส่วนการรณรงค์เรื่องอื่นๆ ใช้กลวิธีการบอกวิธีการปฏิบัติมากที่สุด

การใช้กลวิธีต่างๆ ในคำขวัญนี้นับว่าเป็นกลวิธีสำคัญที่ผู้รณรงค์ใช้ในการโน้มน้าวใจให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความเชื่อถือว่าหากปฏิบัติตามคำขวัญแล้วจะส่งผลดีทั้งต่อตนเอง และบุคคลอื่น ด้วยเหตุนี้กลวิธีดังกล่าวจึงอาจจัดเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ในการรณรงค์ก็เป็นได้

ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์: เบื้องหลังการรณรงค์ผ่านคำขวัญ

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของกลวิธีที่ใช้ในการรณรงค์แต่ละเรื่องนั้น ผู้วิจัยเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับเรื่องที่รณรงค์ กล่าวคือเรื่องการใช้รถใช้ถนน เป็นเรื่องที่ส่งผลต่อตัวบุคคลที่ใช้รถใช้ถนนอย่างชัดเจนและทันทีทันใด การเลือกใช้กลวิธีการอ้างผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในเรื่องที่รณรงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลในด้านความปลอดภัย ผลทางกฎหมาย จึงน่าจะเป็นกลวิธีที่โน้มน้าวใจให้ผู้รับสารเชื่อถือ และยอมรับที่จะปฏิบัติตามได้ง่ายที่สุด ขณะที่ประเด็นเกี่ยวกับยาเสพติด และความสงบสุข

ในสังคมนั้น เป็นปัญหาที่กระทบต่อคนจำนวนมากในสังคม และยังคงอาศัยระยะเวลาหนึ่งจึงจะเห็นผลที่เกิดจากปัญหา การอ้างผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในเรื่องที่รณรงค์ จึงอาจไม่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือศรัทธาได้มากเท่ากับการอ้างสถาบัน เพื่อแสดงให้เห็นว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาใหญ่ที่กระทบต่อสถาบันหลักในสังคม เช่น สถาบันครอบครัว ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และหากร่วมกันแก้ไขก็จะทำให้เกิดผลดีต่อสถาบันเหล่านั้นด้วย

นอกจากนี้ประเด็นเกี่ยวกับพลังงานและสิ่งแวดล้อมที่พบการใช้กลวิธีบอกวิธีการปฏิบัตินั้น อาจเนื่องมาจากประเด็นดังกล่าวเป็นเรื่องที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังต้องได้รับคำแนะนำถึงวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องว่าต้องทำอะไรจึงจะประหยัดพลังงาน และรักษาสีสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบอกวิธีการปฏิบัติจึงน่าจะเป็นวิธีที่ดีที่จะทำให้การรณรงค์ในเรื่องนี้ประสบผลสำเร็จได้ง่าย อีกกลวิธีหนึ่งที่ปรากฏใช้มากเท่าๆ กัน ในการรณรงค์เกี่ยวกับพลังงานและสิ่งแวดล้อมก็คือ การอ้างผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในเรื่องที่รณรงค์ แต่การอ้างผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในเรื่องที่รณรงค์ในการรณรงค์เรื่องนี้พบว่าต่างจากผลที่อ้างในการรณรงค์เรื่องการใช้รถใช้ถนน เนื่องจากผลที่นำมาอ้างจะเป็นผลที่เกี่ยวกับอนาคต ความมั่นคง และผลต่อเศรษฐกิจ ซึ่งต้องให้ระยะเวลาานานกว่าจะเห็นผลจากปัญหาได้ จึงเป็นไปได้ว่าการจะรณรงค์ในเรื่องพลังงาน และสิ่งแวดล้อมนั้น หากใช้ทั้งกลวิธีบอกวิธีการปฏิบัติ และการอ้างผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในเรื่องที่รณรงค์ ควบคู่กันไปก็น่าจะช่วยให้การแก้ปัญหาดังกล่าวได้ผลดียิ่งขึ้น ส่วนกลวิธีที่ใช้ในการรณรงค์เรื่องอื่นๆ นั้น เนื่องจากข้อมูลค่าขวัญมีจำนวนไม่มากพอจึงไม่เห็นความหลากหลายทางกลวิธีอย่างชัดเจนนัก

อีกทั้งเมื่อพิจารณารายละเอียดของกลวิธีในการรณรงค์แล้ว ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่ากลวิธีเหล่านี้มีลักษณะที่สอดคล้องกับหลักความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ กล่าวคือ การอ้างผลทางด้านความปลอดภัย ผลทางกฎหมาย และผลด้านความสุข ที่ปรากฏมากในการรณรงค์เรื่องการใช้รถใช้ถนน รวมทั้งเรื่องพลังงานและสิ่งแวดล้อมนั้นสัมพันธ์กับหลักความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ขั้นที่ ๒ คือ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย เพื่อที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข อันได้แก่ การมีความปลอดภัยในชีวิต การมีสุขภาพดี ปราศจากอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ การเจ็บป่วย เป็นต้น ส่วนการอ้างบุคคลหรือสถาบันที่ปรากฏมากในการรณรงค์เรื่องยาเสพติด และความสงบสุขในสังคมก็

สัมพันธ์กับหลักความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ขั้นที่ ๓ คือต้องการความรัก ต้องการเป็นเจ้าของ ต้องการจะมีความอบอุ่นทางใจ โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมและกระทำให้ตนมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในองค์กร หรือสถาบันที่ตนสังกัดอยู่นั้นเอง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าในกลวิธีการอ้างความเป็นพวกพ้องที่ปรากฏคำขวัญ เช่น “คนรุ่นใหม่ไม่สนใจยาเสพติด” “เด็กรุ่นใหม่ไม่ใส่ใจยาเสพติด” ซึ่งเป็นการโน้มน้าวใจผู้รับสารว่าหากปฏิบัติตามการรณรงค์ดังกล่าวจะได้รับการยกย่องว่าเป็นคนทันสมัย นับว่าสอดคล้องกับหลักความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ขั้นที่ ๔ คือความปรารถนาที่จะได้รับการยกย่อง ให้เกียรติ ให้ความสำคัญจากทั้งตนเองและผู้อื่น ตลอดจนต้องการให้ผู้อื่นเห็นตนเองมีความสามารถมีคุณค่า

อย่างไรก็ตามแม้ว่ากลวิธีในการรณรงค์จะเป็นการโน้มน้าวใจโดยใช้หลักความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ แต่ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าคำขวัญที่ใช้ในการรณรงค์นั้น มีการอ้างหลักความต้องการขั้นพื้นฐานเพียง ๓ ขั้น ได้แก่ ความต้องการขั้นพื้นฐานขั้นที่ ๒ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย คือต้องการความเป็นระบบระเบียบ และพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่คุ้นเคย หรือเป็นอันตราย ความต้องการขั้นพื้นฐานขั้นที่ ๓ ความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ เป็นความต้องการที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากการเข้าร่วมสังคม กล่าวคือมนุษย์ต้องการเป็นที่รักของครอบครัว ญาติ หรือมิตรสหาย และต้องการมีความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกคนหนึ่งในองค์กร หรือสถาบันที่ตนสังกัดอยู่ และความต้องการขั้นพื้นฐานขั้นที่ ๔ ความต้องการการยกย่อง และยอมรับนับถือในสังคม คือต้องการได้รับเกียรติจากบุคคลอื่น ต้องการให้คนอื่นตระหนักในความสำคัญของตน

การอ้างหลักความต้องการขั้นพื้นฐานขั้นที่ ๒ ถึงขั้นที่ ๔ อาจแสดงให้เห็นว่าการรณรงค์นั้นมิได้เป็นสิ่งที่ทำขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านสรีระเพื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ หรือเพื่อใ้มนุษย์มีชีวิตอยู่รอด เนื่องจากเรื่องที่มีการรณรงค์นั้น แม้มนุษย์จะไม่ปฏิบัติตามการรณรงค์ มนุษย์ก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ หากแต่การปฏิบัติตามสิ่งที่มีการรณรงค์จะทำให้มนุษย์มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากเดิม อีกทั้งการรณรงค์ยังเป็นเรื่องที่มนุษย์ตระหนักว่าตนจำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์กับระหว่างคนในสังคม มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลรอบข้าง เช่น ครอบครัว เป็นต้น การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามสิ่งที่รณรงค์อาจส่งผลให้บุคคลนั้นได้รับการยอมรับ หรือถูกประณามจากคนอื่นในสังคม ตลอดจนยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของบุคคลอื่นในสังคมได้

ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่าการรณรงค์เป็นวิธีการที่นำมาใช้เพื่อโน้มน้าวให้บุคคลร่วมมือดูแล จัดการ หรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อให้คนในสังคมใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

จากการศึกษาคำขวัญที่ใช้ในการรณรงค์ ทั้งในด้านลักษณะเรื่องที่รณรงค์ และกลวิธีที่ใช้ในการรณรงค์ ทำให้เห็นได้ว่าคำขวัญมีบทบาทสำคัญในแง่ที่รัฐใช้เป็นเครื่องมือกระตุ้นเตือนจิตสำนึกของคนในสังคมและประชาสัมพันธน์นโยบายของรัฐให้ประชาชนทราบในวงกว้าง การรณรงค์โดยผ่านคำขวัญจึงถือได้ว่าเป็นปรากฏการณ์ที่รัฐสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองนโยบายที่ต้องการให้ประชาชนปฏิบัติตามโดยใช้ความต้องการของมนุษย์ในการโน้มน้าวใจ

บรรณานุกรม

- กฤษดาพรรณ หงศ์ดารมภ์ และจันทิมา เอี่ยมานนท์. *มองสังคมผ่านวาทกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
- กาญจนา แก้วเทพ และคณะ. *มองสื่อใหม่ มองสังคมใหม่*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอดิสัน เพรส โปรดักส์ จำกัด, ๒๕๔๓.
- ดารณี พานทอง และสุรเสกข์ พงษ์หาญยุทธ. *ทฤษฎีการจูงใจ*. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒.
- เถกิง พันธุ์เถกิงอมร. *เอกสารคำสอนรายวิชา ๑๕๔๐๒๐๔ การเขียนเพื่อการสื่อสาร*. พิมพ์ครั้งที่ ๒. ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา, ๒๕๓๙.
- “นโยบายรัฐบาล.” <<http://www.cabinet.thaigov.go.th>>. ตุลาคม ๒๕๕๐.
- วิษณุ สุวรรณเพิ่ม. *การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แสงจันทร์, ๒๕๒๓.
- สรรพศรีวี คชาชีวะ. *การโน้มน้าวใจในงานเขียนเพื่อการประชาสัมพันธ์*. โครงการวิจัยเสริมหลักสูตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๗.
- อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท. *การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ*. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙.